

Asmara – čerpací stanice Fiat Tagliero

Autor: Patrick Sisson

(Poznámka autora z 8. července 2017: Při nedávném zasedání Výboru pro světové dědictví UNESCO v Polsku byla Asmara nově zařazena do Seznamu světového dědictví UNESCO.)

Excentrický symbol modernistického designu, čerpací stanice Fiat Tagliero, je něčím skutečně jedinečným. Se svými širokými, skoro pětatřicetimetrovými aerodynamickými převisy, jež připomínají křídla průkopnického vrtulového letadla, by tato budova Giuseppe Pettazziho vyčnívala asi kdekoliv. Ve svém stávajícím domově v eritrejské Asmaře však tento neočekávaný styl benzínové pumpy z konce 30. let dává smysl: město je plné racionalistického designu a smělých křivek. Jedná se o nejsnáze rozeznatelný symbol této takřka neznámé modernistické metropole Afrického rohu, jehož stavbu posvětili ve 30. letech italští fašisté.

Spolu s mnoha dalšími bloky podobných staveb byl futuristický Fiat Tagliero v rámci kampaně Asmara Heritage Project (AHP) zařazen na seznam Světového dědictví UNESCO s cílem ochránit a zachovat tento přehlížený architektonický klenot.

„Asmaru bychom měli brát jako nedílnou součást kánonu modernismu“, říká dr. Edward

Denison, odborník na architekturu a profesor na Architektonické škole Bartlett, který město poprvé navštívil v roce 1997 jako turista a od roku 2001 pak v rámci své profese pracuje na zachování a ochraně architektonických skvostů města. „Ať už dopadne jakkoliv, dosáhne naše žádost tohoto cíle tak jako tak“.

Cinema Impero

Jakkoliv lze podobný styl i stavby nalézt i v dalších městech regionu jako Rabat, Mogadišu, Tripolis či Casablanca, Asmara se přece jen leccím vymyká. Stovky staveb jako hotel Selam nabízejí nádhernou jednoduchost designu i formy – jen málokterá z nich tady nebo kdekoli jinde je však tak okázalá jako Tagliero – jež činí z města jeden z největších souborů takovýchto památek na světě. Denison spolupracuje v hlavní skupině (AHP), podporující nominaci města do seznamu UNESCO, i s dalšími kolegy jako Guang Yu Ren a Naigzy Gebremedhin, s nímž napsali o architektuře města knihu.

Pravoslavný chrám sv. Marie

Podoba Asmary je výsledkem jedinečných koloniálních dějin této části světa. **Eritrea** se stala italskou kolonií v roce 1889, a byla jediným územím v oblasti, jež Italové udrželi po porážce etiopskou armádou v bitvě u Adwy roku 1896. Když se moci chopil Mussolini, stala se tato výspa hlavním africkým městem toho, z čeho fašisté doufali vytvořit novou Římskou říši: *Africa Orientale Italiana*. Do města nazvaného diktátorem „Nový Řím“ tak proudily peníze a zdroje na výstavbu, což poskytlo radikálním italským architektům prostor k experimentům a značnému rozšíření plánů města, vytvořených původně na počátku století Odoardem Cavagnarim.

Cinema Roma

K někdejší ospalé vesnici tak přibylo nové modernistické jádro se stovkami budov a projektů, které rostly jako po dešti až do italské porážky a evakuace v roce 1941, což bylo shodou okolností první větší spojenecké vítězství ve 2. světové válce. Rozvoj eritrejského hlavního města Asmara pak tak či onak pokračoval až do komunistického puče proti císaři v roce 1974. Převládá zde severoitalský a racionalistický styl, spolu s pár příklady místní architektury, jako je pravoslavný kostel sv. Marie s odkazy na domorodý styl **východoafrické vysočiny** a Hlavní mešita, jež pochopitelně pracuje s islámskými formami. Podle Denisona si někteří Asmaru nesprávně spojují se stylem *art deco*.

Bar Zilli

„S označením ‚africké Miami‘ přišla média“, říká Denison. „Art deco je však už ze své podstaty ozdobný styl. Asmara je naopak racionalistická a severoitalská. Není dekorativní – zbavit se těchto prvků bylo vlastně celým účelem.“

Bar Capri (interiér)

Podle Denisona nominace UNESCO, o níž by se mělo rozhodovat příští léto, znamená víc než jen zviditelnění konkrétních staveb.

Bar Odeon (interiér)

„Je důležité vnímat to jako první eritrejskou nominaci na Seznam světového dědictví. Pro zemi jako Eritrea je předložení nominace mnohem obtížnější, a tak má Afrika těchto památek podstatně méně. Touto nerovností se musíme vážně zabývat. Doufáme ve zdar našeho úsilí nejen kvůli jeho přímé hodnotě, ale také protože ukazuje, jak se chováme ke kulturnímu dědictví v celosvětovém měřítku“, říká.

Klasické italské kávovary Gaggia jsou stále vybavením většiny kaváren v Asmaře

Článek Patricka Sissona *A look at Asmara, Africa's unknown city of modernist architecture* vyšel na stránkách Curbed 9. července 2017. Autorem doprovodných fotografií je Edward Denison, kromě fotografie kávovaru Gaggia (Wikipedia).